

Inleiding

Het Griekse woord *euangelion*, waarvan ons begrip “evangelie” afgeleid is, betekent: “goed nieuws”, “goed bericht” of “goede boodschap”. *Euangelion* is een samengesteld woord. Het voorvoegsel *eu* betekent “goed”, en komt als afzonderlijk woord in vele Bijbelteksten voor, onder andere de volgende:

“Goed gedaan, goede en trouwe dienaar” (Matth.25:21,23)

“Wanneer u wilt, kunt u hun *wel* [d.w.z. goed] doen” (Mar.14:7)

“Als u zich ver van deze dingen houdt, zult u *juist* [d.w.z. goed] handelen” (Hand.15:29)

“opdat het je *goed* gaat en je lang leeft op de aarde” (Efe.6:3)

Het tweede gedeelte van het woord, *angelia*, betekent een boodschap. Ook dit begrip komt als afzonderlijk woord in de Bijbel voor:

“En dit is de *boodschap* die wij van Hem gehoord hebben... Want dit is de *boodschap* die u vanaf het begin gehoord hebt” (1 Joh.1:5, 3:11)

Het Hebreeuws heeft een woord dat op “evangelie” lijkt: *beśōrā*. In de Bijbel heeft dit woord vooral betrekking op goed nieuws van het slagveld: een bericht van overwinning, of bevrijding uit de greep van de vijand. De Amalekiet die beweerde dat hij Saul had gedood meende David een “goede boodschap” te brengen, maar de halve waarheid die hij doorgaf kostte hem het leven (2 Sam. 4:10, vgl. 2 Sam. 1:1-16). Achimaaz wilde David berichten hoe de strijd tegen het leger van Absalom was verlopen, maar hij kon David niet echt een “goede boodschap” brengen, omdat hij moest vertellen dat de zoon van de koning dood was (2 Sam. 18:20,22,25,27). De melaatsen die tijdens het leven van de profeet Elisa hadden ontdekt dat het Syrische leger dat Samaria belegerde was weggetrokken, konden de hongerende bevolking in die stad wél “goed nieuws” doorgeven (2 Kon. 7:10).

Behalve het zelfstandig naamwoord *euangelion* kent het Grieks ook het verwante werkwoord *euangelizoo*. In Bijbelvertalingen is dit meestal weergegeven als “het evangelie verkondigen”, maar letterlijk betekent het: “evangeliseren”. Goed nieuws verandert de hoorder: je wordt er blij van en je wilt het op jouw beurt in je omgeving verspreiden. Een Nederlander die in 1945 vernam dat Duitsland gecapituleerd had, kon daar beslist niet over zwijgen maar vertelde het goede nieuws aan al zijn vrienden en bekenden.

Het Hebreeuws kent het werkwoord *bāsar*, dat feitelijk hetzelfde betekent als evangeliseren. *Bāsar* wordt soms gebruikt in de alledaagse betekenis van “nieuws

doorgeven". Maar het heeft ook betrekking op het bekendmaken van de redding van de HEERE (1 Kron. 16:23), waaruit Zijn gerechtigheid en trouw blijkt (Psa. 40:10-11), het boodschappen van Gods overwinning over Zijn vijanden (Psa. 68:12-13), en vooral op het doorgeven van het goede nieuws dat de HEERE het koningschap heeft aanvaard, dat Hij Zijn rijk gaat vestigen en de volken gaat richten (Psa. 96:2-10; Jes. 40:9-11, 41:27, 52:7, 60:6, 61:1-3; Nah. 1:15). Het Nieuwe Testament knoopt bij dit oudtestamentisch woordgebruik aan.

Wie evangeliseert, geeft een goed bericht door. Over leerstellingen kan worden getwist, en niet iedereen is even goed in staat om leerstellige kwesties te doorgronden. Maar "goed nieuws" is zelfs voor eenvoudige mensen onmiddellijk te begrijpen. Voor het bericht dat Duitsland had gecapituleerd, was in 1945 geen enkele verklaring nodig. Wie het hoorde, kon het misschien nog niet onmiddellijk geloven. Maar wat er werd gezegd, was voor elke hoorder volstrekt duidelijk.

Zo was het ook met het goede nieuws dat Johannes de dooper, de Heere Jezus en Zijn discipelen aan Israël brachten. De evangelienschrijver Mattheüs vertelt hoe de Heere Jezus rondtrok in Galiléa, waarbij Hij niet alleen "leerde in hun synagogen", maar ook "het evangelie van het koninkrijk predikte" en "elke ziekte en elke kwaal onder het volk genas" (Matth. 3:23). Evangeliseren is blijkbaar iets anders dan onderwijs geven. Toen de Heere Jezus in Galiléa evangeliseerde, bazuinde Hij rond: "Het rijk van God is dichtbij!" Om dat aan te tonen, genas Hij elke ziekte en kwaal onder het volk. Maar de Heere heeft over het komende rijk ook onderwijs gegeven. Dat deed Hij bij voorbeeld in de Bergrede (Matth. 5:2). Over de "verborgenheden van het rijk": onverwachte en niet voor iedereen duidelijke gestalten ervan, gaf Hij onderricht in gelijkenissen (Mar. 4:2, Matth. 13:10-17, Mar. 4:10-12, Luk. 8:9-10). Dat deed Hij nadat de leiders van Israël Hem en Zijn boodschap hadden afgewezen (Matth. 12:22-50, 13:10-17).

Wie de vraag "Wat is het evangelie?" bij een zoekmachine intikt, vindt heel verschillende antwoorden. Binnen tien minuten vond ik er zeven:

1. "Dat we een Heiland hebben in de hemel".
2. "Jezus stierf aan het kruis om voor onze zonden te betalen en de wereld te redden".
3. "Er is redding uit genade door het plaatsvervangende offer van Christus".
4. "Door kruis en opstanding van Jezus kunnen we later in de hemel komen".
5. "God is in Christus Jezus naar de aarde gekomen. Alleen door Zijn komst en door Zijn offer kunnen mensen worden gered".
6. "We zijn allemaal zondaars - De straf voor de zonde is de dood - Christus stierf voor jou - Jij kunt gered worden door in Jezus te geloven".
7. "Als je je zonden eerlijk en oprecht voor God belijdt (erkent) en de Heere Jezus als Redder aanneemt, krijg je eeuwig leven".

Elk van deze antwoorden bevat wel een kern van waarheid, maar als ik ze hoor is er iets dat mij verontrust. Moderne evangelisten beginnen niet waar het Nieuwe Testament begint, en de boodschap die zij brengen is veel moeilijker te begrijpen dan de allereerste samenvatting van het evangelie die we in het Nieuwe Testament aantreffen. Volgens de Bijbel begon het evangelie van Jezus Christus met het optreden van Johannes de dooper in de woestijn (Mar.1:1-8) dat werd gevolgd door het optreden van de Heere Jezus in Galiléa (Mar.1:14-15). De geschiedschrijver Markus zegt:

“Maar nadat Johannes was overgeleverd, kwam Jezus naar Galilea en predikte het evangelie van God en zei: ‘De tijd is vervuld en het koninkrijk van God is nabij gekomen; bekeert u en geloof in het evangelie’” (Mar. 1:14-15)

Uit deze woorden van de Heere blijkt welk goed bericht Hij verkondigde. Het was een boodschap die Johannes al eerder had doorgegeven (vgl. Matth.3:2, 4:17). Op de vraag: “Wat is het goede nieuws van God?” gaf de Heiland een ander antwoord dan de zeven die ik vond op internet. Hij zei: “De tijd is vervuld en het koninkrijk van God is nabij gekomen!” Het rijk van God was genaderd omdat het interval dat er volgens de profeten zou verstrijken voordat dat rijk kwam, was afgelopen.

Dat goede bericht is gemakkelijk te begrijpen, zelfs voor een buitenstaander. Wie op een parkeerterrein gaat staan en het winkelende publiek toeroept: “Het rijk van de Messias komt eraan! Met de EU is het binnenkort afgelopen!” (vgl. Dan.7:14,18,27) wordt beslist begrepen. De meeste hoorders zullen zo’n boodschap beschouwen als onzin en de spreker als een stoorzender. De evangelist zal met zachte drang en misschien zelfs met enig geweld uit het winkelcentrum worden afgevoerd. Maar niemand hoeft zich af te vragen wat hij wilde zeggen. Zo was het ook met het goede bericht dat Johannes de dooper doorgaf in de woestijn en dat daarna werd verkondigd door de Heere Jezus.

Toen de Heere Jezus zei: “Het koninkrijk der hemelen is nabijgekomen” (Matth. 4:17), bedoelde Hij: “De macht van de hemel is hier, om de macht van de duisternis te verdrijven. De door God bedoelde orde in de schepping kan worden gevestigd”. Om dat te laten zien, genas Hij elke ziekte en elk lichamelijk gebrek onder het volk. Toen de Heere Zijn discipelen uitzond (aanvankelijk twaalf, en later nog eens tweeënzeventig), om als herauten van God dit goede bericht rond te bazuinen, kregen ze de opdracht: “Geneest zieken, wekt doden op, reinigt melaatsen, drijft demonen uit” (Matth. 10:8, Mar. 3:15, 6:7,12-13; Luk. 9:1-2, 10:9,17). In zulke wonderen openbaarden zich de “krachten van de toekomstige eeuw” (Hebr. 6:5, vgl. Hebr. 2:4), de krachten van het toekomstige aardrijk dat aan de Messias zal zijn onderworpen (Hebr. 2:5).

Niemand hoefde zich af te vragen wat het goede bericht dat Johannes de dooper, de Heere Jezus en Zijn discipelen doorgaven, precies betekende. Wel dwong hun boodschap de hoorders tot een keuze. Ófwel je geloofde die. Dan erkende je dat je God moest gaan gehoorzamen en beleed je je misstappen (Matth. 3:5-6). Óf je geloofde die niet. Ontkenning van het bericht hing dikwijls samen met het feit, dat je een gezaghebbend of leidinggevend persoon was in de toenmalige samenleving en dus niet bereid om je gezicht te verliezen, je fouten te erkennen en je leven door God te laten veranderen. Vanwege de duidelijke voorzeggingen van de profeten (waarvan de dooper de laatste was) en de wonderbaarlijke genezingen die Jezus en Zijn discipelen verrichtten was het vrijwel onmogelijk om te ontkennen dat “de krachten van de toekomstige eeuw” (Hebr. 6:5) in het land werkzaam waren. Maar je kon beweren, dat Jezus Zijn wondertekenen niet verrichtte met de hulp van God, maar met hulp van de duivel (Matth. 12:24). Om dat te kunnen zeggen, was je genoodzaakt om licht duisternis te noemen en duisternis licht. De meeste rijken en machtigen in Jezus’ tijd zonken zó diep. Ze namen willens en wetens de toevlucht tot leugens om hun positie te kunnen handhaven.

Het goede nieuws dat de Heere Jezus in Galilea verkondigde en door Zijn discipelen later in heel Israël liet rondbazuinen, is niet moeilijk te begrijpen maar roept bij moderne hoorders wél vragen op. Als dit bericht al werd verkondigd in het derde decennium van de eerste eeuw en toen ook door wondertekenen werd bevestigd, waarom is het beloofde rijk dan nog steeds niet gekomen? Waar komen de (minstens) twintig eeuwen van uitstel vandaan? Is de boodschap op zeker moment door God ingetrokken, of heeft Hij de inhoud van het bericht bij een bepaalde gelegenheid gewijzigd? Om op zulke vragen antwoord te krijgen moet het vervolg van het Nieuwe Testament worden gelezen.

* * * * *